

ҒТАМР
14.15.15

Айгүл Садвокасова¹, Саида Садуақасова¹

¹Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы Мемлекеттік басқару академиясы Орталық Азия өңіріндегі этносаралық және конфессияаралық қатынастарды зерттеу орталығы (Астана қ., Қазақстан)

БЕЙБІТШІЛІК ПЕН КЕЛІСІМНІҢ 25 ЖЫЛЫ: ҚАЗАҚСТАН ХАЛҚЫ АССАМБЛЕЯСЫ МОДЕЛІ

Аңдатпа. Мақалада Тәуелсіздік алған 25 жыл ішінде елдегі қоғамдық келісім мен тұрақтылықты қалыптастырудағы Қазақстан халқы Ассамблеясының атқарған қызметі «Мәңгілік ел» жалпыұлттық патриоттық идеясының қозғаушы күші», «Рухани құндылықтар жүйесі», «Қазақстан бірегейлігінің шаңырағы», «Тәрбиенің тал бесігі», «Мейірімділік мекені» модельдері негізінде қарастырылды. Нәтижесінде Қазақстан халқы Ассамблеясы Тәуелсіздіктің ең басты тірегі болып табылатын бейбітшілік пен келісім, тыныштық пен тұрақтылықтың мықты тұғыры екендігі анықталды.

Түйінді сөздер: Қазақстан халқы Ассамблеясы, мемлекеттік этносаясат, модель.

25 ЛЕТ МИРА И СОГЛАСИЯ: МОДЕЛЬ АССАМБЛЕИ НАРОДА КАЗАХСТАНА

Айгуль Садвокасова, Саида Садуақасова

Аннотация. В статье рассмотрена деятельность Ассамблеи народа Казахстана по формированию общественного согласия и стабильности в стране за 25 лет независимости на основе моделей «Движущая сила общенациональной патриотической идеи «Мәңгілік Ел», «Система духовных ценностей», «Под общим шаныраком Казахстана – общая идентичность», «Колыбель воспитания», «Обитель доброты». В результате подтверждено, что Ассамблея народа Казахстана является надежной опорой мира и согласия, спокойствия и стабильности, являющихся оплотом независимости.

Ключевые слова. Ассамблея народа Казахстана, государственная этнополитика, модель.

25 YEARS OF PIECE AND HARMONY: MODEL OF PEOPLE'S ASSEMBLY OF KAZAKHSTAN

Aigul Sadvokasova, Saida Saduakasova

Abstract. The authors analyze the 25 years of the activity of the People's Assembly of Kazakhstan aimed at maintenance and consolidation of the public concord and stability in the light of such concepts as the "Mangilik El – National Patriotic Idea", "Set of Spiritual Values", "Under Shared Shanyrak – Common Identity of Kazakhstan", "Cradleland of Moral Education", and the "Tenement of Kindness". The authors argue that the People's Assembly Kazakhstan has been indispensable and highly instrumental in maintenance of peace and harmony that are the major premises for successful independent development of Kazakhstan's nation.

Key words: *People's Assembly of Kazakhstan, government ethnic policy, Kazakhstan's model.*

Кіріспе. Елбасы Н.Ә.Назарбаев өз сөзінде: «Ғасырлар күтіп, әзер қол жеткен азаттықтан айырылып қалмау үшін ішкі татулықты да, сыртқы татулықты да көздің қарашығындай сақтай білу керек» [1] деген еді. Осы сөзге мән берсек, тәуелсіздіктің қадірі қаншалықты тереңде екендігін түсінеміз. Бірлігі жарасқан елді дау да, жау да алмайды. «Бірлігі бекем ел озады» дейді халық даналығы. Біз бұған егемен ел ретінде өмір сүріп отырған 25 жылда көз жеткізіп келеміз.

Кез келген мемлекеттің дамуында орын алатын маңызды факторлардың бірі – этносаралық қатынастардың тұрақтылығы. Ал қоғамды ұйыстыру, бірлікті және қазақстандық сәйкестілікті қалыптастыруға бағытталған мемлекеттік ұлттық саясаттың бір саласы, ол – этносаясат. Этносаясат – этностар, этностық топтар арасындағы қарым-қатынасты реттеу жолындағы әрекет [2]. Азаматтық қоғам мен демократияның дамуы, полиэтникалық қоғамның тұрақтылығы, этносаралық татулық мемлекеттік этносаясаттың дұрыс бағытта жүзеге асырылуына тікелей байланысты.

Тарихқа көз жүгіртсек, тәуелсіздік алған алғашқы жылдары этносаралық қатынастар күн тәртібінде тұрған өзекті мәселенің бірі болды. Сондықтан 1992 жылы Қазақстан халықтарының Бірінші форумында Елбасымыз «Көпұлтты Отанымызда ұлтаралық келісімді нығайтуға бағытталған жаңа қоғамдық институт құруды ұсынса» [3],

«Қазақстан-2030» стратегиялық Жолдауында: «Біздің жетінші бекем тұсымыз қоғамымыздың саяси тұрақтылығы мен бірлігінде жатыр. Біз қоғам ішінде тікелей тайталасқа жібермей, ахуалды тұрақтандыра білдік, мұны мақтан етеміз, өкінішке қарай, көптеген дамушы және кешегі коммунистік кейінгі елдердің бұған қолы жеткен жоқ. Алайда толық тұрақтылықтың, ал топтасу мен бірліктің ауылы әлі алыс жатыр, сондықтан біздің баршамыз өзіміздің біртұтас отбасымыз деп сезіну, өз мақсаттарымызды айқын біліп, оларға қарай келісе ілгерілеу үшін алдағы уақытта көп жұмыс тындыруға тура келеді», - деп, тәуелсіз мемлекет алдына зор міндет қойды [4]. Еліміздегі қоғамдық-саяси тұрақтылықты қамтамасыз етуге, мемлекеттік және қоғамның азаматтық институттарының этносаралық қатынастар саласындағы өзара іс-қимылының тиімділігін арттыру үшін қоғамдық институттар құрылып, бірқатар Заңдар қабылданды, кешенді бағдарламалар әзірленді.

Солардың бірі – 1995 жылғы 1 наурызда Қазақстан Республикасы Президентінің Жарлығымен құрылған, этносаралық қатынастар мен қоғамдық келісімді жарастыруға арналған қоғамдық-саяси институт әрі азаматтық қоғам болып табылатын Қазақстан халқы Ассамблеясы (бұдан әрі – ҚХА) [2]. Маңызды қоғамдық, әлеуметтік және кеңесші органдар ретінде Қазақстан халқы Ассамблеясы құрылымына Қазақстан Республикасы Президенті жанындағы «Қоғамдық келісім» РММ, ҚХА Ғылыми-сарапшылық кеңесі, Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы Мемлекеттік басқару академиясының Этносаралық және конфессияаралық қатынастар орталығы, «Қазақстан халқы Ассамблеясының қоры» қоғамдық қоры, Аймақтық ҚХА, Депутаттық топ, ҚХА журналистер мен сарапшылар клубы, ҚХА Медиация орталығы, ҚХА Қоғамдық келісім кеңесі, ҚХА жанындағы Аналар кеңесі, «Тілдарын» Тілдерді үйретудің инновациялық технологияларының әдістемелік орталығы, ҚХА «Жарасым» республикалық жастар ұйымы, Этномәдени бірлестіктер кіреді.

Қазақстан халқы Ассамблеясының қоғамдық тұрақтылықты, этносаралық достық пен татулықты нығайтуға; Қазақстандағы барлық этностардың мәдениеті, тілі мен дәстүрін жан-жақты дамытуға, мемлекеттік этносаясатты жүзеге асыру бағытындағы қызметті жетілдіруге және оның саяси жүйені демократияландырудағы рөлін арттыруға [5] бағытталған қызметінің нәтижесінде бүгінде Н.Ә.Назарбаевтың қоғамдық келісім және бірлік қазақстандық үлгісі қалыптасты.

Зерттеу әдістері. Мақаланы жазу барысында концептуалдық тұрғыда талдау, баяндау, жүйелеу, қорыту әдістері қолданылды.

Зерттеу нәтижелері. Жүргізілген концептуалдық талдау нәтижесінде тәуелсіздіктің басты тірегі саналатын бейбітшілік пен келісімді, тыныштық пен тұрақтылықты қамтамасыз етуде Қазақстан халқы Ассамблеясының моделі қалыптасты.

Нәтижелерді талқылау. Қазақстан халқы Ассамблеясы – «Мәңгілік ел» идеясының қозғаушы күші. Елбасы Н.Ә.Назарбаевтың «Қазақстан жолы – 2050: Бір мақсат, бір мүдде, бір болашақ» атты Жолдауында атап өткен: «Біз үшін болашағымызға бағдар етіп ұлтты ұйыстыра ұлы мақсаттарға жетелейтін идея бар. Ол – Мәңгілік Ел идеясы. Тәуелсіздігімізбен бірге халқымыз мәңгілік мұраттарына қол жеткізді. Біз еліміздің жүрегі, тәуелсіздігіміздің тірегі мәңгілік елордамызды тұрғыздық. Қазақтың мәңгілік ғұмыры ұрпақтың мәңгілік болашағын баянды етуге арналады. Ендігі ұрпақ – мәңгілік қазақтың перзенті. Ендеше, қазақ елінің ұлттық идеясы – Мәңгілік ел» [6] деген тұжырымы – Қазақстанда тұратын барлық азаматтарды біріктіріп, бір арнаға тоғыстыратын идея.

Жалпы, қандай идея болмасын, оның басты мақсаты – халықты бір мақсат, бір мүдде, бір болашаққа бастар жолдағы негізгі қозғаушы күшке айналуы тиіс, ал «Мәңгілік ел» жалпыұлттық патриоттық идеясы осы талаптарға толығымен жауап береді.

«Мәңгілік ел» идеясы негізделетін құндықтар жүйесінің ішінде ерекше басымдыққа ие ментальді бірлік – қазақ тілін мемлекеттік тіл ретінде нығайту. Мемлекеттік тіл – «Мәңгілік Ел» идеясының басты тұғыры. Ел билігінің қуаттылығы мен құдіреттілігі қоғам мүшелерінің қазақ тілінде сөйлеуімен өлшенеді. Мемлекеттік тіл – қазақ тілінде сөйлеу ел бірлігін одан әрі нығайта түседі. «Тіл – ұлттың мәдени коды, ойлау және таным, дүниеге қатынасының, құндылықтарды бағалай білу жүйесінің коды. Сонымен бірге тіл – билік, үлкен саясат. Тіл – «Мәңгілік Ел» идеясының басты негізі. Ана тілінді құрметтеу – ұлттық намысты ояту мен жаңғыртудың көзі. Бұл жолда тілдік және ақпараттық кеңістікті қорғау, оған мемлекеттік тұрғыдан ықпал ету, ақпараттық кеңістік қауіпсіздігін қамтамасыз ету ел тәуелсіздігін қорғаудағы басты ұстаным болуы тиіс» [7].

Жалпы, Қазақстан халқы Ассамблеясы «Мәңгілік Ел» патриоттық актісінде көрсетілген Жеті тұғырды жүзеге асыруға зор үлес қосып келеді.

Қазақстан халқы Ассамблеясы – рухани құндылықтар жүйесі. Белгілі қоғам қайраткері, Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің депутаты Қ. Сұлтанов «Елбасы және қазақ мемлекеттігі» атты еңбегінде: «Қазақстан халқы Ассамблеясы бұл – осы жылдары өзін толықтай ақтаған Нұрсұлтан Назарбаевтың рухани идеологиялық жобасы» [8], - деп, баға береді. Ассамблея біртұтас ұлттың бет-бейнесін, рухани болмыс-бітімін, ақыл-ойы, пайымы мен парасатын танытатын мәдениеттің ошағы атанды. Бүгінде еліміздегі 33 Достық үйі, «Қоғамдық келісім» республикалық мемлекеттік мекемелердің жергілікті жерлердегі филиалдарының қолдауымен 1332 этномәдени бірлестік жұмыс жасайды. Түрі басқа болғанымен, тілегі бір, жүзі басқа болғанымен, жүрегі бір этнос өкілдері сан алуан мәдениеті мен игі дәстүрлерін көрсету, түрлі мерекелерді бірге атап өтуі арқылы бірліктің ерекше рухын қалыптастыра білді.

«Үлкен Ел – Үлкен Отбасы» жалпыұлттық жобасы аясында мәдени әлеуетімізді арттыруға, тағылымды тарихи мұраларды өскелең ұрпаққа танытуға бағытталған: «Жібек жолындағы сұхбат», «Тарихтан тағылым – өткенге тағзым» халықаралық жобасы, «Елім менің» патриоттық әндер фестивалі, «Өнеріміз саған – Қазақстан!» фестивалі, «Бірге өмір сүру өнері» жастар фестивалі қазақстандық татулық пен келісімнің моделін, отбасылық құндылықтарды ілгерілетуге ықпал етті. Қазақстан аумағындағы түрлі елді мекендерді аралап қайтқан «Менің Қазақстаным», «Мәңгілік ел», «Тәуелсіз Қазақстан» пойыздарының да басты мақсаты – халықпен Тәуелсіздік жылдары еліміздің қол жеткізген табыстарымен бөлісу, «Ұлт жоспары – 100 нақты қадам» мақсаттарын жүзеге асыруға бағытталған Бес институционалдық реформаны түсіндіру, халыққа білім беру, медицина, әлеуметтік қамсыздандыру, құқықтану, ауыл шаруашылығы мәселелері бойынша білікті арнайы мамандар тарапынан кеңестер беру, түрлі мәдени-қайырымдылық шаралар өткізу болды. Аталған жоба – қазақстандық бірегейліктің, жалпыұлттық бірлік, бейбітшілік пен келісімнің нығаюына септігін тигізді.

Бұдан басқа, еліміздің медиакөнеңістігінде де этнос өкілдерінің мүддесі мен қызығушылығы қорғалған, сол арқылы Ассамблея медиамәдениеттің дамуына да үлес қосып келеді. 15 тілде газет-журналдар шығады, театрларымыз 7 тілде сөйлейді. Күні кеше ғана корей, неміс, ұйғыр ұлттық театрларына академиялық мәртебе берілді.

Қазақстан халқы Ассамблеясы – Қазақстан бірегейлігінің шаңырағы. «Мәңгілік Ел» жалпыұлттық концептісінің негізі –

Тәуелсіздік пен тәуелсіз елдің бірлігі. Бірлік – біртұтас халықтың рухани-мәдени бірлігі, елдің тілдік, ділдік, ақпараттық кеңістікке деген бірлігі. Қазақты қасиетті қара шаңыраққа баласақ, еліміздегі барша этностар – сол шаңыраққа шаншылған уықтар, бұл – әртүрлі этностарды ортақ қоғамға біріктіру идеясы. «Достық», «бірлік», «татулық» идеялары Қазақстан халқы Ассамблеясының ерекше мәртебесін айқындайды.

Мемлекеттік органдар мен қоғамдық ұйымдардың жалпыұлттық бірлік пен қоғамдық келісімді қамтамасыз ету саласындағы өзара іс-әрекет жасау қағидалары мен әдістерін қарастыру, «100 нақты қадам» Ұлт жоспарында айқындалған жалпыұлттық бірлік пен бірегейлікті қалыптастыру бойынша міндеттердің мәнін ашып көрсету, этносаралық және конфессияаралық қатынастар саласында мемлекеттік саясатты іске асыру технологиялары бойынша тыңдаушылардың кәсіби білімі мен білік-дағдыларын арттыруды ғылыми-сараптамалық сүйемелдеу мақсатында Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы Орталық Азия өңіріндегі этносаралық және конфессияаралық қатынастарды ғылыми зерттеу орталығы 2011 жылдан бері оқыту семинар-тренингтерін өткізіп келеді. Орталықтың жұмысы барысында өткізілген 46 халықаралық, республикалық, аймақтық-семинарларда 2757 адам біліктіліктерін арттырды. Оның ішінде 1365-і – мемлекеттік қызметшілер, 831-і – этномәдени бірлестіктер, жастар ұйымдары және басқа да қоғамдық ұйым, конфессия, ҚХА ҒКМ, БАҚ өкілдері.

Ел бірлігі мен қоғам тұрақтылығын насихаттау, этносаралық өзекті мәселелерді талқылау, конфессияаралық қатынастарды зерттеу барысында Қазақстан халқы Ассамблеясының Ғылыми-сарапшылық кеңесі мен топтары, Қоғамдық келісім кеңестерінің атқаратын қызметі зор. Бүгінде Ғылыми-сарапшылық кеңесінің құрамында 35 ғылым докторы, 11 ғылым кандидаты, 8 қоғам қайраткері қоғамдық негізде қызмет етсе, аймақтардағы Ғылыми-сарапшылық топтың құрамында 183 ғалым мен сарапшы бар. 2016 жылы Ғылыми-сарапшылық Кеңесі 13 кешенді зерттеу жүргізсе, Ғылыми-сарапшылық топтар тарапынан 30-дан астам кешенді зерттеулер жүзеге асырылып, 37 әдістемелік құрал мен оқулық, оқу құралы, 76 кітап пен мақалалар жарияланды.

Сонымен қатар Қазақстан халқы Ассамблеясы бүгінде Қазақстандағы қоғамдық және этносаралық қатынастар саласында басты медиатор қызметін атқарып келеді. ҚХА жанындағы Медиация орталығының мақсаты – қоғамдағы өзекті мәселелерді талқылап,

дау-жанжалдың алдын алу, даулы мәселелерді өркениетті тетіктер арқылы шешуге жәрдемдесетін қосымша біріктіруші факторларды іздестіру. 2015 жылдың тамызында құрылған Медиация орталығының тізіліміне 2956 медиатор, 1985 қоғамдық медиатор, 971 кәсіби медиатор енеді. 1019 Медиация кабинеті, 12 Медиация кеңесі құрылған. Нәтижесінде 8876 даулы мәселелер өз шешімін тапты.

Қазақстан халқы Ассамблеясы – тәрбиенің тал бесігі. Хакім Абайдың Он сегізінші қара сөзіндегі: «Тегінде, адам баласы адам баласынан ақыл, ғылым, ар, мінез деген нәрселермен озбақ. Одан басқа нәрсемен оздым ғой демектің бәрі де ақымақтық» [9], - деген тұжырымы «Мәңгілік елге» айналуға бет алған мемлекеттің өскелең жастарын тәрбиелеуде де өз маңызын жойған жоқ. Елбасының сөзімен сабақтасак, «Бүгінгі заман – бой жарыстыратын емес, ой жарыстыратын заман». Қазақстан халқы Ассамблеясы – еліміздің білімі мен ғылымын дамытуға да өзіндік үлес қосып келе жатқан ұйым. «Мың бала» республикалық мәдени-ағартушылық жобасы, «Мәңгілік елдің тілі» жобасы, жалпықазақстандық ашық диктант сынды жүзеге асырылып жатқан шаралар сөзімізге дәлел болады. Түрлі этникалық топтардың мектеп жасына дейінгі балаларға және мектеп оқушыларына қазақ тілі мен мәдени ортасына бой үйретіп, мемлекеттік тілді меңгеруіне, қазақтың тарихы мен мәдениетін, салт-дәстүрлері мен әдет-ғұрыптарын бойына сіңіру мүмкіндіктерін көздеген «Мың бала» республикалық мәдени-ағартушылық жобасы бойынша өткізілген 7 863 шараға 235 000 бала қатысқан. Жоба бағдарламасы аясында «Тілдарын» әдістемесі бойынша қазақ тілін үйретудің авторлық курстарын жүргізетін Тіл мектебі, «Кемеңгер» шығармашылық академиясы, «Көңілді балалар» ойын алаңы, Қазақстан халқының бірлігіне арналған эссе, өлеңдер мен тақпақтар жазудан байқаулар өткізетін, «Ынтымағы жарасқан, туған өлкем» шешендік өнерді дамыту тренингтерін жүргізетін «Жас шешен» мектебі жұмыс істеді. Бұл жоба қоғамдық келісім мен қазақстандық патриотизмді нығайту факторы ретінде мемлекеттік тілдің мәртебесін көтеруге, тіл, мәдениет, салт-дәстүр мен әдет-ғұрыптар арқылы балалардың бойында толеранттылық қарым-қатынас әдебін қалыптастыруға ықпал етті.

2016 жылы «Мәңгілік ел» атты патриоттық актісіне арналған қазақ тілінен жалпықазақстандық ашық диктант жазуға 140 000 жас қатысса, оның 45 000-ы «өте жақсы» деген баға алған. Осы орайда, еліміздегі жоғары оқу орындары жанынан құрылған Қазақстан халқы

Ассамблеясы кафедрасы (олардың саны – 25) жұмысының нәтижелі екендігін айта кеткен жөн.

Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы Орталық Азия өңіріндегі этносаралық және конфессияаралық қатынастарды ғылыми зерттеу орталығының бастамасымен отандық жас ғалымдардың ғылыми-сарапшылық әлеуетін тарту арқылы этносаяси және этноәлеуметтік жағдайды жетілдіру мақсатында ұйымдастырылған этносаралық толеранттылық пен қоғамдық келісімнің қазақстандық үлгісіне арналған ғылыми жұмыстар байқауының да жастарға берері мол. Байқауға қатысушылар 1) «Қазақстан халқы Ассамблеясы – бейбітшілік пен қоғамдық келісім институты» (Қазақстан халқы бірлігінің тарихи тамыры; Ел бірлігінің экономикалық негіздері; Қазақстандағы этноконфессиялық қатынастар және рухани келісім мәдениеті; Толеранттылық қазақстандық менталитеттің рухани негізі ретінде, т.б.) 2) «Қазақ хандығы: мемлекеттілік тарихы және саяси-экономикалық негіздері»; 3) «Мәңгілік Ел» патриоттық актісі – жаңа Қазақстанның тұғырнамасы»; 4) «Қазақстан әлемдік кеңістіктегі бейбітшілік пен келісімді дамыту жолында» бағыттары бойынша өздерінің ғылыми жобаларын ұсынды. Іріктеу нәтижесінде үздік деген 4 жоба республикалық қорытынды байқауға ұсынылып, «Техникалық жоғары оқу орны студенттерінің бойында жаңа қазақстандық патриотизмді тәрбиелеу» жобасымен Қарағанды мемлекеттік техникалық университеті Патриоттық тәрбие беру ғылыми-зерттеу институтының директоры, экономика магистрі Жакупова Динара Ермекқызы бас жүлдені иеленді. Досанов Нұрбай Ермаханұлы I орын, Жанғалиев Ринат Жұмагелдіұлы II орын, Мырзабаева Динара Серікқызы III орын иеленді. Жеңімпаздар дипломдармен, арнайы сыйлықтармен марапатталды.

Дәстүрлі түрде өткізіліп келе жатқан «Жастар ортасындағы этносаралық қатынастар мәдениеті» тақырыбындағы жазғы мектеп, «Бірлік-Единство. Kz – 2016» халықаралық жазғы лагері, «Олимпийское лето» – «Ел рухы» фестивалі, «Менің Елім – Мәңгілік Ел» республикалық жастар акциясы да жастардың бойында белсенді азаматтық ұстаным қалыптастыра отырып, отансүйгіштік қасиеттерін дамытуға бағытталады.

Қазақстан халқы Ассамблеясы – мейірімділік мекені. Қазақ халқының бойындағы асыл қасиеттерінің бірі – қайырымдылық. Тарихи қиын-қыстау заманында мыңдаған өзге ұлттардың Қазақстанға қоныс аударуы, тың және тыңайған жерлерді игеру кезінде келген азаматтарды бауырына тартқан қазақ халқының бойындағы мейірбандылық баршаға үлгі болды. Бұл туралы Елбасы Ел Тәуелсіздігінің 25 жылдығына

арналған Қазақстан халқы Ассамблеясы этномәдени бірлестіктерінің «Бейбітшілік пен келісімнің 25 жылы» фестивалінде сөйлеген сөзінде былай деп атап өтеді: Қайырымдылық – біздің ата дәстүріміз, қайырымдылық – біздің қанымыздағы асыл қасиет. Қайырымдылық бірлігі жарасқан, ынтымақты елде қанат жаяды. Біздің халқымыздың бойындағы осындай киелі қасиет Тәуелсіздік жылдарында жарқырай көрінді» [10]. Екінші жағынан, қайырымдылық, бұл – азаматтық қоғам санасының жоғары деңгейге көтерілуінің, рухани құндылықтар маңыздылығының артуының көрінісі. Қазақстан халқы Ассамблеясының ұйытқы болуымен өткізілген «Қайырымдылық керуені» акциясы аясында 595 000 адамға 6 миллиард 542 миллион теңге көлемінде көмек көрсетілді. «Қазақстан халқы Ассамблеясы – 20 ізгі іс» шарасы ұйымдастырылды. «Қамқор» акциясы кезінде ардагерлер мен әлеуметтік көмекке мұқтаж жандарға 648 миллион теңге аударылды. «Қоржын» акциясы аясында 243 миллион теңге жиналып, 91 балаға аса күрделі әрі қымбат дәрігерлік жәрдем берілді. «Ақ орамал» акциясының қорытындысы бойынша көпбалалы жанұяларға 3 млн 371 мың теңге бөлініп, сондай-ақ қан онкологиясымен ауыратын 300 балаға 40 миллион теңге көлемінде көмек ұсынылды. Мұның барлығы – ынтымағы жарасқан халықтың, оның ішінде «Атымтай Жомарт» атанған қайырымды жандардың Ассамблея аталған үлкен ұйымның қанатының астында бір мақсатқа ұмтылып, бір ұранға бағына жасаған еңбектерінің жемісі.

Қорытынды. Қазақстанда тұратын түрлі этностардың өзара келісім мен ынтымағы, достығы мен татулығының берік ұсталуына ұйытқы болатын ұйым – Қазақстан халқы Ассамблеясының жиырма жылдық тарихында институционалдық құрылымы нығайып, қоғамды ұйыстырушы әлеуеті толысқан халық дипломатиясының маңызды күретамырына айналды.

Ойымызды Елбасының сөздерімен түйіндесек: «Тәуелсіздіктің ең басты тірегі – бейбітшілік пен келісім, тыныштық пен тұрақтылық. Осының арқасында біз 25 жылда мемлекет құрдық, деңгейін көтердік, халықтың әл-ауқатын жоғарылаттық. Ал Ассамблея – осы қасиетті тірегіміздің мызғымас тұғыры» [10].

ӘДЕБИЕТТЕР:

1. Европейский союз и Центральная Азия. – Алматы, 2000.
2. Этносаяси сөздік: Қазақстанның қоғамдық келісім және этносаралық толеранттылық саясаты және практикасы, терминдері мен ұғымдары. – Астана: Ш. Шаяхметов атындағы тілдерді дамытудың республикалық үйлестіру-әдістемелік орталығы, 2014. – 400 б.
3. Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаевтың Қазақстан халқы Ассамблеясының XVI сессиясында сөйлеген сөзі // www.akorda.kz
4. Назарбаев Н.Ә. Қазақстан – 2030: Барлық қазақстандықтардың өсіп-өркендеуі, қауіпсіздігі және әл-ауқатының артуы. Ел Президентінің Қазақстан халқына Жолдауы. – Алматы: Білім, 1997. – 42 б.
5. Қазақстанның мемлекеттік этносаясаты: жаңа үрдістер: Әдістемелік оқу құралы/Жалпы редакциясын басқарған Е.Л.Тоғжанов. – Астана: Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы Мемлекеттік басқару академиясы, 2011. – 204 б.
6. Қазақстан Президенті Н.Ә. Назарбаевтың Қазақстан халқы Ассамблеясының XXI сессиясында сөйлеген сөзі. - 18 сәуір, 2014 ж.
7. Бурбаев Т. «Мәңгілік Ел» ұлттық идеясы философиялық талдауды қажет етеді // «Kazinfo» халықаралық ақпараттық агенттігі. -11 ақпан, 2015 ж.
8. Сұлтанов Қ. Елбасы және қазақ мемлекеттігі. – Алматы: «Баспагерлер, полиграфистер және кітап таратушылар ассоциациясы», 2015. – 488 б.
9. Abai.kz ақпараттық порталы.
10. Елбасы Ел Тәуелсіздігінің 25 жылдығына арналған Қазақстан халқы Ассамблеясы этномәдени бірлестіктерінің «Бейбітшілік пен келісімнің 25 жылы» фестивалінде сөйлеген сөзі // www.akorda.kz